

„Τὰ ποντινικὰ ἔλη“ ἐπανελάβον ἐγὼ καὶ κατελήφθην ὑπο βαθείας βαρυθυμίας. „Διατὶ μὲ ἔφερες εἰς τὴν ἀπομονωμένην καὶ πένθιμον ταύτην χώραν; Ἄς ὑπάγωμεν καλότερον εἰς Ῥώμην.“

„Ἡ Ῥώμη δὲν εἶνε μακράν“, ἀπήντησεν ἡ Ἑλλίς. „Ἐτοιμάσθητι!“

Καὶ ἤδη ἐλάβομεν τὴν ἐναέριον ἡμῶν πορείαν διευθυνόμενοι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν τοῦ Λατίου. Εἰς βούβαλος ὕψωσε νωχελῶς τὴν δύσμορφον κεφαλὴν μὲ τὰ βραχέα καμπύλα κέρατα ἐκ τοῦ τέλματος, ἐν ᾧ ἔβρεχε τοὺς πόδας. Μὲ τοὺς ἀμβλεῖς καὶ συγχρόνως ἀγρίους ὀφθαλμούς του παρετήρησε περίξαυτοῦ, κατόπιν ἐφύσησεν ἰσχυρῶς μὲ τοὺς ὕγρους του βρόχωνας· ἴσως ἠσθάνθη τὴν προοπτέλασίν μας.

„Ἡ Ῥώμη — ἰδοὺ ἡ Ῥώμη!“ ἐφιδύρισεν ἡ Ἑλλίς. „Κύτταξε μόνον ἐμπρός σου.“

Τί εἶνε ὁ μαῦρος ἐκεῖνος ὄγκος εἰς τὸν ὀρίζοντα; Μήπως εἶνε τὰ τόξα κολοσσιαίας, ὑπὸ γιγάντων κατασκευασθείσης γεφύρας; Ἀλλὰ ποῦ εἶνε ὁ ποταμός, τοῦ ὁποίου τὰς ὀχθὰς συνδέει; Διατὶ εἶνε εἰς τόσα μέρη διερρηγμένη; Ὅχι δὲ — δὲν εἶνε γέφυρα, εἶνε τὸ ἀρχαῖον ὕδραγωγεῖον. Ἐδῶ εἶνε το ἱερὸν ἔδαφος τῆς Ῥωμαϊκῆς Καμπανίας, ἐκεῖ κάτω ὑψοῦνται τὰ ἱερὰ ὄρη τῶν Λατίνων. Αἱ κορυφαὶ αὐτῶν καὶ οἱ θόλοι τοῦ ὕδραγωγείου φωτίζονται νῦν ἀμυδρῶς ὑπὸ τοῦ ὠχροῦ φέγγους τῆς ἡδὴ ἀνατελλούσης σελήνης.

Αἰφνης ὠρμήσαμεν πρὸς τὰ ἄνω καὶ εὐρέθημεν ἤδη, αἰωρούμενοι εἰς τὸν αέρα, ἀπέναντι μεμονωμένου τινὸς ἐρείπιου — οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο πλεον νὰ ἀποφανθῇ, τί ἦτο εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους τὸ ἐρείπιον τοῦτο, μνημεῖον, παλάτιον, ἢ λουτρῶν. Μέλας κισσὸς ἐκάλυπτεν αὐτὸ πανταχόθεν περιελισσόμενος, ὥς νὰ ἤθελε νὰ τὸ πνίξῃ· ὥς ἀνοικτὸς βαρβαρώδης φάρυγξ ἔχασκεν ὁ θόλος ἡμικρημνίστου δωματίου.

Ἐξ ὅλων τῶν μικρῶν τούτων, τοσοῦτον ἐπιμελῶς πρὸς ἀλλήλους συνηρμοσμένων λίθων, ἐκ τῶν ὁποίων πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχεν ἀποσπασθῇ τὸ περιβάλλον μαρμάρινον ἐπίστρωμα καὶ καταπέση ὡς κόνις, ἐξήρχετο δυσωδία εὐρώτος.

„Ἐδῶ!“ εἶπεν ἡ Ἑλλίς, ὑψοῦσα τὸν βραχίονα. „Ἐδῶ εἶνε! Πρόφερε μεγαλοφώνως τρεῖς φορές τὸ ὄνομα μεγάλου τινὸς ἀρχαίου Ῥωμαίου.“

„Καὶ τί θὰ συμβῇ, ὅταν τὸ προφέρω;“

„Θὰ ἴδῃς.“

Ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰ στιγμήν, καὶ εἶτα ἀνεφώνησα: „Divus Gaius Julius Caesar! Divus Gaius Julius Caesar!“ ἐπανελάβον, ἐπεκτείνων τὰς λέξεις· „Caesar!“

II'.

Οἱ φθόγγοί μου μόλις εἶχον ἀπηχήσῃ, ἔτε αἰφνης ἤκουσα — Μόλις μετὰ δυσκολίας δύναμαι νὰ περιγράψω τὰς ἀντιλήψεις καὶ ἐντυπώσεις μου. Κατ' ἀρχὰς ἤκουον ἀσαφῆ καὶ δυσδιάκριτα, μόλις ἀκριβῶς μέχρι τῶν ὠτῶν μου ἤχοῦντα, ἀλλ' ἀκατάπαυστα σαλπίσματα καὶ χειροκροτήσεις. Ὡς ἐξ ἀπεράντου ἀποστάσεως ἢ ἐξ ἀπείρου βάθους ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν ἀνερχομένη ἠκούετο ἡ ταραχὴ καὶ ὁ θόρυβος ἀπειραρίθμου πλήθους ἀνθρώπων — τὸ πλῆθος ἠγείρετο, ἀνεκυάτο, ὁ εἷς ἐφώναζε πρὸς τὸν

ΠΕΙΝΑΛΕΑ ΠΤΗΝΑ.

Εἰκὼν ὑπὸ Gust. Süs.

ἄλλον, ἀλλὰ σιγὰ καὶ ὡς ἐν ὀνείρῳ, ὡς ν' ἀπεσπῶντο δυσχερῶς οἱ φθόγγοι ἐκ τοῦ στήθους μετὰ δισχυλιετῇ ὕπνον. Ἀκολούθως ὁ ἀὴρ ἐκινήθη καὶ ὑπεράνω τοῦ ἐρείπιου ἐγένετο σκότος. Ἐπειτα μοὶ ἐφάνη, ὡς νὰ διέβαινον ἱπτάμεναι ἀπ' ἐμπροσθέν μου σκιαί, μυριάδες σκιῶν, ἑκατομμύρια μορφῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι μὲν ἐστρογγυλοῦντο πρὸς τὰ ἄνω ὡς περικεφαλαῖαι, ἄλλαι δὲ ἀπέληγον εἰς ὀξύ, ὡς δόρατα. Τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐχέετο ἐπ' αὐτῶν καὶ κυανοὶ σπινθῆρες ἐλαμπύριζον ἐπὶ τῶν κρᾶνῶν καὶ λογχῶν — ὅλον τὸ στράτευμα τοῦτο, σύμπασα αὕτη τῶν ἀνθρώπων ἢ πληθὺς ἐπλησίαζεν ἤδη, ὠθεῖτο, συν-